

City of Ljubljana

Zoran Janković

Mayor

ZAVEZA LJUBLJANE K EVROPSKEMU STEBRU SOCIALNIH PRAVIC

Močna socialna Evropa pomeni, da je vključujoča do vseh. Ljubljana je mesto, kjer spoštujemo različnost in živimo skupaj. Ljubljana je socialno mesto, ki spodbuja socialno vključevanje in človeško dostojanstvo. S številnimi programi, storitvami in aktivnostmi si prizadevamo za družbeno enakost, solidarnost in odprtost, pri tem pa še posebno pozornost namenjamo ranljivim skupinam.

Zaveza k načelom 2 »Enakost spolov«, 3 »Enake možnosti« in 9 »Ravnovesje med poklicnim in zasebnim življenjem«

Enakost spolov pomeni, da imamo vsi, ne glede na spol, enake možnosti in priložnosti za uresničevanje svojih potencialov in pravic na vseh področjih življenja. Pri doseganju enakosti spolov v družbi, ima občina pomembno vlogo, saj kot načrtovalka, ustvarjalka in izvajalka politike, ter po drugi strani kot delodajalka spodbuja integracijo načela enakosti spolov na vseh področjih. Na podlagi zakona sta bila v Mestni občini Ljubljana (MOL) imenovana koordinatorica za enake možnosti in njen namestnik, od leta 2019 pa je formirana tudi Skupina za udejanjanje enakosti spolov, ki je sestavljena iz predstavnic_kov organov Mestne uprave MOL.

MOL ima že vrsto let dobre prakse na področju enakosti spolov – npr. uravnotežena zastopanost spolov v Mestnem svetu MOL in v četrtnih skupnostih (posledica uzakonjenih spolnih kvot), visoka zastopanost žensk na mestih odločanja v mestni upravi (MU), javnih zavodih in javnih podjetjih MOL, dobre javne in podporne storitve varstva otrok, dobro organizirane storitve skrbi za starejše itd. K še boljšemu in bolj sistematičnemu izvajanju politik enakosti spolov pa je dodatno doprinesel sprejet akcijski načrt »Enakost spolov v Mestni občini Ljubljana«, ki ga je MOL sprejela leta 2016 kot ena izmed redkih slovenskih občin, trenutno pa se uresničujejo cilji, zastavljeni v 2. akcijskem načrtu za obdobje od 2019 do 2022. Akcijski načrt je razdeljen na osem področij – prvih sedem področij se ukvarja z enakostjo spolov (integracija načela enakosti spolov, procesi odločanja, ekonomska neodvisnost, usklajevanje poklicnega in zasebnega življenja, tradicionalne družbene vloge in stereotipi, socialna vključenost ranljivih skupin, preprečevanje nasilja nad ženskami), osmo področje pa poudarja strpnost do različnih spolnih usmerjenosti ter spolnih identitet in izrazov (strpnost do LGBT+ skupnosti). Ukrepi v akcijskem načrtu se nanašajo na dva nivoja, in sicer na aktivnosti znotraj MU MOL in na aktivnosti, namenjene širši javnosti.

Vidik enakosti spolov je potrebno vključevati na vsa družbena področja in namenjati pozornost različnim izhodiščnim položajem in potrebam žensk in moških. Z namenom, da se izognemo stereotipnemu in diskriminatornemu naslavljanju ter ohranjanju družbene nevidnosti žensk, v MOL spodbujamo spolno občutljivo rabo jezika v pisnem in govornem jeziku. Za celovito izvajanje integracije načela enakosti spolov pa je potrebno zagotoviti zavedanje in ustrezno

usposobljenost akterk_jev, ki so vključeni v procese oblikovanja in izvajanja politik. MOL je tako podpisala Listino raznolikosti, katere namen je prepoznavna in spoštovanje raznolikosti, dogovorjeno pa je tudi izobraževanje za vodstvo MU MOL.

En izmed ciljev je tudi zagotavljanje družbene klime in politične kulture brez predsodkov in stereotipnega obnašanja na podlagi spola, ki bo spodbujal vključevanje žensk in moških v netipične poklice, spodbujal vstop žensk v politično in karierno udejstvovanje ter hkrati spodbujal aktivno udeležbo in uravnoteženo zastopnost žensk in moških v upravljanju in javnem življenju. Pri tem je izjemno pomembno informiranje in ozaveščanje o preseganju tradicionalnih družbenih vlog. MOL bo tako z namenom prepoznave stereotipov in odprave stereotipnih ravnanj dal večji poudarek vidnosti žensk, in sicer s poimenovanjem mestnih predelov in ulic po znanih ženskah, postavitvijo spominskih obeležij znanim ženskam ter postavitvijo semaforjev z žensko silhueto. Izjemno pomembno je tudi delo z otroki in mladimi, kjer bomo z različnimi aktivnostmi ozaveščali in izpostavljali vprašanja o (ne)enakosti spolov – npr. dan z menedžerko (otroci preživijo dan z vzornico - direktorica, podžupanja), likovni / pisni natečaji za šole, ki odpirajo različne vidike enakosti spolov, dekliški dan (predstavitev netipičnih poklicev), razstavniki projekti, ki naslavljajo »tradicionalne družbene vloge«.

Usklajevanje zasebnega in poklicnega življenja je eden najpomembnejših pogojev za uveljavljanje enakih možnosti spolov v družbi. V Sloveniji imamo dolgo in močno tradicijo visoke stopnje zaposlenosti žensk (po podatkih Indeksa enakosti spolov 2019 v Sloveniji 72 %, v EU-28 67 % stopnja zaposlenosti žensk). Pri tem ključno vlogo odigra dobro vzpostavljena javna, subvencionirana in vsem dostopna mreža vrtcev, možnost podaljšanega bivanja in jutranjega varstva za otroke nižjih razredov osnovne šole, topli obroki v osnovnih šolah, možnosti (subvencioniranega) obroka v srednjih šolah in študentska prehrana ter kakovostna shema starševskih pravic in denarnih dajatev. V Ljubljani smo se v preteklih letih soočali z nenehno rastjo potreb po prostih mestih v vrtcih, tako da so bile narejene obsežne investicije. Vključenost otrok s stalnim prebivališčem v Ljubljani v vrtce je izjemno visoka – v letu 2019 92,3 % (visoko nad slovenskim povprečjem, ki je 80,4 %). Preko javnih zavodov in sofinanciranih programov nevladnih organizacij bomo še naprej ponujali tudi počitniško varstvo ter dodatne programe in vsebine za predšolske in šolske otroke, ki čez vse leto zagotavljajo kakovostno preživljanje prostega časa ter hkrati preprečujejo socialno izključenost, zmanjšujejo nasilje med otroki, spodbujajo ustvarjalnost in ekološko ozaveščenost otrok ter s tem dvigujejo kakovost življenja otrok in njihovih družin.

Nasilje pomeni kršitev temeljnih človekovih pravic, svoboščin in dostojanstva ter hud poseg v telesno in psihično integriteto osebe. Nasilje nad ženskami predstavlja oviro za izboljšanje položaja žensk, saj izpostavljenost nasilju omejuje njihovo življenje in tako pogosto vodi do socialne izolacije, asocialnega vedenja, zmanjšanja ekonomskih priložnosti ter nepripravljenost vključevati se v socialno življenje. Tako v MOL zagovarjamo ničelno toleranco do nasilja tako v zasebni kot v javni sferi. Tako kot že vrsto let bo MOL še naprej preko javnega razpisa sofinanciral različne programe, ki so namenjeni ženskam in otrokom, žrtvam nasilja (informiranje, svetovanje, namestitve v obliki varnih hiš, kriznega centra) ter programe nenasilne komunikacije, ki so namenjeni povzročiteljem_icam nasilja. Hkrati pa bomo še naprej aktivno sodelovali v akcijah ozaveščanja, ki potekajo vsako leto ob mednarodnih dnevih akcij proti nasilju nad ženskami (25. 11. – 10. 12.).

Mestna občina Ljubljana se zavzema za vključujočo družbo, brez diskriminacije na podlagi katerekoli osebne okoliščine. S ciljem socialne vključenosti in preprečevanja revščine ranljivih skupin žensk in moških je tako MOL poleg akcijskega načrta na področju enakosti spolov sprejel še Strategijo razvoja socialnega varstva ter akcijska načrta "starosti prijazna Ljubljana" in "Ljubljana – občina po meri invalidov". Preko javnih razpisov MOL tako zagotavlja sofinanciranje različnih programov in storitev, namenjenih različnim ranljivim skupinam (vsako leto se sofinancira okrog 80 programov, ki jih lahko razdelimo na nastanitvene programe,

dnevne centre ter svetovalne in informativne programe) ter izplačevanje občinske denarne pomoči.

Veliko pozornosti namenjamo podpori in opolnomočenju istospolno usmerjenih in oseb različnih spolnih identitet, zato smo v letu 2015 za uspešno delo na področju LGBT+ prejeli evropsko priznanje za najboljše prakse v javnem sektorju (EPSA 2015). K proaktivnemu delovanju sta nas spodbudila referendum v Sloveniji (2012 in 2015), ki sta preprečila uzakonitev popolne enakosti istospolnih in raznospolnih parov. Ugotovili smo, da so ljudje največkrat nevedni, kar posledično pripelje do nenamernih diskriminacij. Z različnimi aktivnostmi (podpora nevladnih organizacij in ozaveščanje) tako poskušamo vplivati na spremembo širšega družbenega odnosa do LGBT+ skupnosti. Ena izmed ozaveščevalnih aktivnosti je tudi certifikat LGBT prijazno, ki smo ga razvili skupaj z NVO in stroko s ciljem, da se v organizacijah znotraj delovnega okolja in navzven do strank ustvari klima, ki bo pozitivna za vse. Podeljenih je bilo že več kot 40 certifikatov, med prejemniki so osnovne šole, vrtci, drugi javni zavodi in podjetja MOL, Nacionalni inštitut za javno zdravje, nekatere gospodarske družbe (npr. IBM Slovenija) in tudi posamezne fakultete Univerze v Ljubljani. V prihodnje si bomo prizadevali, da bo čim več organizacij pristopilo k pridobitvi certifikata in s tem postalo partner v ozaveščanju o pomenu vključujoče družbe za vse.

Zavedamo se, da je pot do vključujoče družbe in s tem do popolne enakopravnosti in enakovrednosti spolov še dolga. Z različnimi aktivnostmi si bomo tako prizadevali, da bo Ljubljana v naslednjih letih postala mesto, kjer se bo vsak posameznik_ka ne glede na osebno okoliščino počutila sprejeto in enakovredno.

Ljubljana, 24. 8. 2020

Zoran Janković
župan